

OD NASICH DOPISOVATELO.

Box Butte, Neb. — Čtená red. Nastáváť politická vřava jakoby i na přifrodu měla dělník a jest mi důležno zaznamenati změnu pověrnosti. Až téžko říci, zda li by slatý dolar a McKinley aneb stříbrný a Bryanem to způsobí, jisto ale je, že jakmile se vrátí bývalé deště, bude Box Butte County zahradou Nebraska a bude dávat zase dvě úrody ročně a pak i zdejší farmer bude prospívat, ať je vládnoucí strana jakákoliv, a peníze třeba penězmi. (1) Potom přý máme dost peněz a dobrý! Tu mi jeden farmer řekl, že i po kolik měsíců neviděl ani stříbrný dolar, natož přý slatý. (2) Vy nám neustále uvádíte za příklad Čínu a Mexiko, proč pak ještě nevdáte mezi ně Rakousko? To má tuším ještě lacinější peníze, přece ale myšim, že je to poctivá měna. Co na tom, musí-li dát za náš dolar 250 centů? (3) Dobré peníze přý udržují též dobrou mzdu. Jak to přijde tedy, že zlatářský stát Kalifornie platí tu nejblábnější mzdu dělníkům čínským, totiž 20 centů denně. (4) Ty slaté časy kdy měl obyčejný dělník \$1.50 až \$2.00 se více, nenavráti, naopak já věřim, že než uplyne jedno čtvrtstoletí, budou i bílí dělníci pracovat za 25 centů denně. (5) Co mě se týká, viděl bych raději pana McKinleye vézet mezi ledovými kry v severu točny mezi na stolci presidentském. Mám-li volit ze dvou, tedy budu podporovat občana našeho státu, třeba stříbraře. Vždyť to to ještě neznamená volnou ražbu bude-li zvolen. Vždyť táta Cleveland měl mnohé přání a kongres mu přesně udělal čáru a naopak, co si on nepřál, to se stalo zákonem. (6) Za druhé myšim, že Bryan zná lépe potřeby východních zlatářů, asi drží za ten samý konec zlatého měšce new yorských milionářů. (7) Kdo se domníval, že populisté tohoto okresu jsou po lonské porážce úplně mrtví, byl na omylu. Stříbrný dolar je opět vzkřísil, což dokázali při schůzi dne 27. srpna v Hemingford, kdež promluvil k četnému shromáždění pan W. L. Green z Kearney Neb., navrženec pro kongres ze šestého distriktu. Jeho výtečná řeč strhla obecenstvo k častému potlesku a mají-li stříbraři takových řečníků více, pak je vítězství jejich. (8) To nebylo žádné lhaní, nýbrž celá spousta důkazů a sice otáčené řeči i soukromé dopisy těch nejpřednějších mužů obou politických stran, dále i novinářské články. Ti všichni že byli do nedávna přátelé stříbra a dnes že horlí pro zlato. (9) Při té příležitosti též zahrála Hemingfordská kapela 19 mužů čítající pod řízením prof. R. H. Blancharda. Následkem úbytku obyvatelstva se i dva české hudební sbory v okrese rozpadly a zbytky těchto se spojily s prvnějším a sice z východního sboru pan Henry Pelz basista a moje maličkost co barytonista, ze západního pak pp. Karel a Martin Poňvát, John a Frank Čaha a Josef Plaňenský a z prvnější pak pp. Václav Hrnčál a John Zajíc, celkem 9 Čechomoravanů. Jelikož prvnější několikaletý kapelník pan D. R. Specht, pěstoval němčinu i v hudbě a objednával většinu skladeb německých, kteréž i nám Čechům jsou milejší, nemáme-li čistě české. Tento spojený sbor hudební je opatřen stejnokrojím, který doplňuje pružácká helma s piklaubnou. Až občané tohoto městečka nejsou zamožní, přece hubu všeobecně podporují a honosí se tím, že mají nejlepší kapelu na západě. Povídá se, že uvidíme též město Redland při mezistátní výstavě. — O zdejším úrodně již bylo psáno v tomto listu, že je třeba rozdělit co se drobného obilí třese. Zlálo se, že co

neuschlo na stojatě, že to snad snijje ponekané, an několik deň, tresťej přiky bránily ve stehování. Až jsem již tomu sám zde začal nově říci, jsem přece a letošní úrodou trochu spokojen, neb je lepší než byla za oba dva minulé roky dohromady. Tak ovšem nemůže říci každý a opět dva osadníci odtud odjeli, však na město nich přijeli zase jiní dva. Pan John Gross již odjel dvakráte a zase teď přijel a praví, že se už odtud nehne. Jistý osadník z Butler County Neb. byl minulý rok na prohlídce v Berounu a vše se mu tam líbilo, tak že minulý rok se tam odtěhoval. Přišlo však velké morko a pak zase následovalo sucho i dopálili se a přijel sem, až docela bez prostředků. Těž ale řekl, že se odtud nehne. Je to ku podivu, lidé, kteří si krajinu tamní prohlédli dřív než se tam usadili jsou nespokojeni, ba i jednatele obviňují, kdežto moji dva sousedé jsou spokojeni úplně a potěmky, které jim sám pan Kluzák vybral, aniž by je byli dřívě viděli. Pan Jan Kovárník, který právě tam odtud přijel, si to nemůže ani vynachválit. Já mám též kus dobrého pozemku v Berouně, je blízko dráhy i měst i dobré cesty. Prodal bych ho, an z příčin rodinných tam jeti nemohu a dále to zde chci ještě kusku času, neb minulý čtyry týdny jsou ukázkou, že se zase blížíme minulým dobrým časům jaké zde bývaly.

S úctou Anton Jelfnek.

Pozn. red. — (1) To už by mohl jít pan dopisovatel dále a říci "třeba žádnými!" Jiné krajiny v minulých letech nebyly postiženy suchem tak jako Box Butte a přece po minulé tři roky farmerstvo nikde neprosplávalo tak, jako po 25 let předcházejících, což jest patrně důkazem, že trošku záleží na tom, jaká je vládnoucí strana a jaký jest politický a národohospodářský směr jimž se běže. (2) Nu tak teda. Kdybychom takhle měli svobodnou ražbu stříbra, tedy by nepochoybně bylo stříbrných dolarů hojnost i tam u Vás, byť i nerostly na stromech ani nepadaly s rosou ani se nesklízely samovazem. My si nemůžeme nijakým spůsobem vysvětlit, proč by kdo obdržel ty stříbrné dolary, když by neměl co by za ně dal. (3) V Rakousku je měna založená na zlatě a proto nepatří do jedné řady s Čínou a Mexikem. (4) Odkud své zprávy pan dopisovatel čerpal, nevíme. Redaktor t. l. byl náhodou před lety v Kalifornii a neslyšel tam nikdy, že by kdokoliv pracoval za 20 centů denně — ani Čínan. — Dle posledního cenového byto tam 83,642 továrních dělníků a mzdy vyplaceno jim za rok \$51,538 780, tedy přes \$616 každému, což by podobalo se blížě \$2.00 denně nežli 20 centů. Máme za to, že pan dopisovatel čerpal asi tuto zprávu z těch samých kalných pramenů z jakých čerpány jsou zprávy o těch čelných republikánech jako Blaine, Garfield a jiní, že byli pro svobodnou ražbu stříbra, aneb z jakých čerpan byl ten vyňatek z London Financial News. (5) A proč by nemohly se dřívější časy vrátiti? Či již neplatí pravidlo: stejné příčiny, stejné následky? Či již nerodí dobrá půda hojně úrody když má hojnost světla a tepla a při tom potřebnou vláhu? Či nemáme my tu samou příčinlivost a podnikavost jako jsme měli dřívě? Či nesvítil na nás slunce jako svítilo před několika lety? Ty zlaté časy se navráti tak jistě, jako po noci se vrátí den, když navráti se tytéž poměry jež jsme dřívě měli, a jež ty dobré časy působily, když průmyslu našemu a tak mzdě dělníka poskytně se potřebná ochrana před soutěží zahraniční. Pak přijdou ty dobré časy nejen pro dělníka, nýbrž i pro rolníka, neboť dělník pak, když bude moci vydělávat, bude moci též kupovat od rolníka

za slušnější cenu, nežli když rolník musí pro přílišné přebytky hledati trh za hranicemi. Z počátku i ku konci svého dopisu uznává a doznává pan dopisovatel, že Box Butte County bude opět zahradou Nebraska, když bude mít bývalé deště a proč by tedy nemohl zavládnout v zemi opět blahobyť dřívější, když země bude mít opět to, co blahobyť dřívě působilo, co zemi vedlo k rozkvětu, tak že žádná jiná zem na světě se jí vyrovnati nemohla? Právě tak jako Box Butte County i jako každá jiná půda potřebuje deště k vydávání úrod, tak potřebuje průmysl země ochranu před soutěží evropskou a cizou vůbec. Vidět snad není potřeba dokazovati panu dopisovateli, že v Evropě jsou mzdy od 40 krejcarů do jedné slatky denně, od 15 centů do 40 centů ve méně americké; vidět to snad vi že své vlastní zkušenosti a jestliže své, tedy nechť se podívá do zpráv konsula Jonáše (Report číslo 107 strana 537), kterýž snad jest trochu spolehlivějším nežli sloupec Slavie a kdež udává průměrnou mzdu dělníků na 116 slatých za celý rok. Kdo má špetku mozku v hlavě a zvláště kdo o tom přesvědčen jest, jaké mzdy jinde panují, musí dávno poznati a nahlédnouti, že má-li dělník zde vydělávati \$1.50 neb \$2.00 denně, musí se poskytnouti mu ochrana celní. Váš vzor této samozřejmě pravdě většina národa amerického a bohužel i většina těch, kteří v zemi vlastní zkušenosti, že za hranicemi jsou mzdy o čtyry pětiny až devět desetin menší než zde, přece hlasovali před čtyrymi lety pro Clevelanda a svobodný obchod. A když tímto nerozumným jednáním uvrhli zem do tísne a bídy, nemají mnozí z nich dosti rozumu, aby chybu svou nahlédli a vrátili se ku staré cestě, vedoucí k blahobytu, nýbrž dávají se chytati na novou léčku, na stříbrnou udici. My nesou hlasme nikterak a váženým panem dopisovatelem a tak jako jsme pře svědčeni, že když večer slunce zapadne, druhý den opět vyjde a jako jsme přesvědčeni, že obilí do úrodné země zaseté vydá úrodu dobrou, když má dost všeho toho, co potřebuje, světla, tepla i vláhy, tak pevně jsme přesvědčeni, že navráti se starý blahobyť zemi této, když navráti se jí ty samé národohospodářské zákony, ta samá ochrana průmyslu, kterou země dřívě požívala a za kteréž prospívala jako žádná jiná země pod sluncem. (6) Jest pravda, že minulý kongres nešel tak daleko, jak by si byl pan Cleveland přál, což bylo pouze jen k našemu štěstí. Zároveň jest ale pravda, že kongres splnil skoro všechny hlavnější požadavky pana Clevelanda a demokratické platformy. Kongres zrušil zákon McKinleyho, zrušil reciprocity, zrušil zákon Shermanův, zrušil zákon o dohledu na kongresní volby, zrušil blahobyť země, zrušil přebytky v pokladně, zrušil průmyslovou činnost a zrušil kde jen co mohl, co za republikánské správy bylo zbudováno. Proto byl zvolen Cleveland a proto byl zvolen demokratický kongres! Vždyť občanstvo chtělo změnu, vždyť chtělo zkusit, jaký blahobyť nám přinesou demokraté a všeobecně říkalo se: "Když nebudou dělat dobrotu, vždyť je můžeme zase vyhnat." Teď zkusilo občanstvo jak bylo za republikánů a zkusilo, jak bylo za demokratů a táže se pana dopisovatele, ať nám upřímně a svědomitě poví, kdy bylo lépe, lépe nejen v Box Butte County ale v celé zemi? A právě tak, jako volba před čtyrymi lety znamenala zrušení všeho toho, co výše uvedeno a to zrušení v platnost přivedeno, právě tak volba letošní, když by zvolen byl Bryan, znamenala by volnou ražbu stříbra a znehodnocení naší měny a šestnáctkrát takovou bídu jakou máme teď. (7) Zájmy a potřeby jak východu tak i západu jsou totožnými. Když pa-

noval blahobyť na východě za republikánské správy a republikánské politiky, panoval též na západě. Co prospívá jedné části země, prospívá přirozeně též i ostatním částim. Celo země tvoří jedno jediné těleso a trpí li kterákoliv část, trpí tělo celé. Jest nepravým, nevládnoucím, by darebáctvím, když demagogové druhu Bryanova dávno jednu část země proti druhé. Popřáme rozhodně, že by Bryan, nezkoušený ale mnoholetý Bryan, který před osmi neb devíti lety vybíhl ze školy a poctivou prací, svou praktickou, sotva za svého života vydělal si \$10,000, znal by lépe potřeby země, nežli zná je zkušený a ve službách národa osvědčený major McKinley, kterýž vzal život svůj do rukou svých a nesl jej v obět vlasti, když zachová ní její vyžadovalo každé státní ráme v celé zemi, kdežto pan Bryan tehdy ještě nebyl na světě. Až zvráceno bude pravidlo, že nebude úředník nad mistra, pak může být, že bude pan Bryan nad McKinleyho. (8) Ano, řeč, slovy a humbukem, ale ne skutky a důvody vítězí populisté. Nominaci Bryanovy přinesla pouze jeho řeč a kdyby náhodou býval ochraptělým, kdyby byly mu spadly ochraptělým, kdyby se konvence odbyvala, byl by někdo jiný kandidátem na místo něho. Tak jako se mnohý rolník dá oblécnouti agentu ze stromovky a zaplatí mu 75 centů neb dolar za stromek, jakých při přímém objednání obdržeti může sto za pět dolarů, tak oblécnuti dají se populisté těmi nejpráhlednějšími nesmysly a nejnemožnějšími důvody, avšak z toho nenásleduje, že by takový plampač ze stromovky byl tím nejlepší prezidentem, jehož bychom zvoliti mohli. (9) Žádná věc na světě nestála v politice americké nikdy na tak slabých nohou a nebyla podporována tolika smyšlenkami a klamy, jako věc stříbrařů a přece nalezá fanatických horlitelů. Cokoliv řekne stříbrařský plampač, aneb napíše stříbrařský časopis, byť to byl nesmysl sebe větší a sebe makavější, byť byl tisíckrát vyvrácen a opak dokázán, u stříbrařů přece jen vždy naleznou a vytvrdle budou si zapínati oší svých a zakrývati očí aby pravdy nepoznali. Tak ku příkladu přece každý ví sám a osobně, že před čtyrymi lety slibován nám byl blahobyť od svobodného obchodu, každý ví, že nesplnilo se ani nejmenšího pantůčku ze všech těch slibů, každý ví, že slibováno bylo dělnictvu hojně práce při dobré mzdě a při tom všechny potřeby laciné, naproti tomu rolnictvu slibováno, že bude dostávat \$1.00 a \$1.25 za pšenici a bude mít všechny výrobky laciné, každý se od té doby přesvědčil a ví, že to byl pouhý klam, šálba a podvod, ale proto přece jsou lidé, kteří se dají klamati znovu. Právil přý jednou jeden Indián: "Když mne oklame běloch poprvé, je to bělochova vina, když mne ale oklame podruhé, je to moje vina!" Nevěříme, že by stála většina amerického občanstva v uvědomělosti své pod rudochem a že by dala oklamati se letos tou vějítkou stříbrného švindlu, když tak kruté oklamána byla vějítkou švindlu celního před čtyrymi lety.

Hurrah pro Cripple Creek.

Pamatujte, že Chicago, Rock Island a Pacific dráha jest jedinou linií, vedoucí z východu přímo do Colorado Springs, přirozeně to brány do Cripple Creek okrsku. Colorado Springs leží na úpatí Pike's Peak na východní straně a Cripple Creek jest částí jihozápadního svahu Pike's Peak a blíž se jeho západní čáři. Z Colorado Springs naskytují se vám dvě cesty. Jedna po Midland dráze Ute průmyskem, přes Summit do Cripple Creek a druhá po Denver a Rio Grande dráze přes Pueblo a Florence do Cripple Creek. Vezměte Great Rock Island Route a doučte do záračných těchto zlatých dole. Mapy, cirkuláře a podmínky na požádání u Ino Sebastian, Gen'l Passenger Agt, Chicago, Ill. 48-1r

Smutné vyhlídky.
Pod záhlavím "smutné vyhlídky" píšou "Amerikánsko slovenské" noviny:
V jistém č. ském časopise počali kritiku o anglické knize, která má název "Bohemian Legends". V knize této jsou legendy české, překlady lidových básní a písní. Převzatka, provedaná za Čecha, naučila se řeči české a chce seznámiti anglicky mluvící čtenáře s českou písní. Překládá je přý dosti dobrý a vzpomenu, též časopis odporučuje knihu veřejnosti, praví ke konci. Odpovíme pozoruhodnou básnickou knihou tu našť omladině americké, již básně v původním znění pro nedokonalou znalost češtiny nepřístupny jsou, co nejvíceji.
K tomu není potřeba něco dokládat. Kdo má jen kouska srdce v těle, ten zapláče. Tedy tu máš, rode máj, už se o tvých hrdinách z překlada a ne z originálu. A pisatel vidí dobře. Má bystrý zrak. Vím, téžko mu bylo psáti tyto věty, ale položil je na papír. Srdce, vím, plakalo při tom. A to je živý příklad. Tak je to s námi. Místo přestování řeči, národnosti — števme se o "předáctví" a řeč naše hyne, hyne...
Bratři Čechů jest v Americe mnohem více než nás. Mají tu svou literaturu — větší než my, mají i belletrické časopisy, poučné i zábavné, mají několik denníků. Mohlo by se tedy myslet, že panuje s kolena na koleno ryzí duch český, — a tu co? Vlivání se v cizotu. Co rok klesá řeč, národnost, oduševnění. Nastupuje místo toho sobeckost, bohatství, mamon. Při těchto věcech zapomíná se na mnohé potřebné věci a mizí vlasteneckost, národovství očiividně. To je skutečnost. A my bejme si příklad ze skutečnosti...
Potud Am.-Slov. Noviny.
Nevíme, jaké čtenářstvo měla na zřeteli paní Koptová podávající veřejnosti svoji knížku, ale pochybujeme, že české básně překládala a skládala pro mládež českou. Kdo z té naší mládeže zajímá se o českou poesii tou měrou, že by se mu zamlouvala četba pouhého překlada, jistě má tolik plně i příležitosti, aby si mohl básně ty přečísti v originále. Pochybujeme také, že by bylo plakalo srdce dotyčného českého kritika, když knížku paní Koptové doporučoval omladině česko americké. Taková sentimentálnost v našem tisku dávno už nepanuje, — jestli vůbec kdy panovala.
Co nás dále také naplňuje podivným, jsou slova o té naší literatuře, belletrických časopisech, poučných i zábavných, jakož i o několika dennících. Původní česko americká literatura, která snese kritiku, vejde se do jedné knihy, belletrické, zábavné i poučné časopisy tyž s otáskou — pro tuble sortu novin jsou časy pořad mizerné — a co se týče několika denníků, bylo by věru lépe, kdyby pravdou bylo: non multa, sed multum. Lepší je akr půdy úrodné, nežli 100 akrů Sahary.
V ostatním souhlasíme s Amer.-Slov. Novinami.
Co praví žena a matka. — Fargo, N. D., 28. března 1896. — Dr. P. Fahrney, Chicago, Ill. — Čtený pane! — Nemohu se vám dosti poděkovati za váš lék, zvláště vaše Dra. Petra Hoboko, jehož jsme teď užívali v rodině po dvě leta. Byla jsem nemocna deset let a vyhledala všechny zdejší doktory i některé v Minneapolis, aniž by mi bylo pomozeno. Všichni ve skutečnosti vzdávali se naděje při mne. Jediné co mi dala na umírání mé choroby, bylo morrium. Vím sama, že jsem léku toho užívatí neměla. Vzpomněla jsem si na Dra. Petra Hoboko, o kterém jsem mnoho slyšela. Rozhodla jsem se zkusiti ho. Vypotřebovala jsem 2 láhve, a ještě jsem nebyla jista, zdali mi pomůž, že nebo ne. Pokračovala jsem a užíváním a jsem teď s to vykonávati veškerou svoji práci i praní atd. Je nás šest v rodině, tak že mám dosti práce. Jsem teď úplně zdráva. V úctě vaše
Mrs. A. Ruda,
325—4th St. North.